

دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی شیراز

دانشگاه علوم پزشکی

و خدمات بهداشتی درمانی ایران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره نظری- عملی»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارایه دهنده درس: شنوایی شناسی
عنوان درس: تربیت شنوایی
نوع و تعداد واحد^۱: ۲ واحد نظری و ۱ واحد عملی
نام مسؤل درس: دکتر فرنوش جاراللهی
مدرس/ مدرسان: دکتر فرنوش جاراللهی
پیش نیاز/ همزمان: مبانی توانبخشی شنوایی
رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی شنوایی شناسی

اطلاعات مسؤل درس:

رتبه علمی: دانشیار
رشته تخصصی: شنوایی شناسی
محل کار: دانشکده علوم توانبخشی
تلفن تماس: ۲۲۲۲۸۰۵۱- داخلی ۴۱۱
نشانی پست الکترونیک: jarollahi.f@iums.ac.ir

^۱نوع واحد: نظری، عملی و یا نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب در برنامه آموزشی

توصیف کلی درس

تربیت شنوایی به عنوان یکی از ارکان مهم توانبخشی شنوایی برای افراد کم شنوا مطرح است. با توجه به نقش مهم شنوایی شناس در تیم توانبخشی شنوایی برای افراد با مشکلات شنوایی محیطی و یا مرکزی، لذا آشنایی دانشجوی کارشناسی شنوایی شناسی با مفاهیم اصلی تربیت شنوایی و نحوه انجام آن بمنظور پیش زمینه کسب مهارت‌های اساسی جهت انجام وظایف حرفه ای آینده او ضروری است.

اهداف کلی / محورهای توانمندی (Competency):

- ۱- درک شنوایی گفتار
- ۲- کسب مفاهیم پایه ای مهارت‌های شنوایی
- ۳- آشنایی با اصول طراحی برنامه‌های تربیت شنوایی و توانایی ساخت تمرین
- ۴- آشنایی با انواع تمرینات در سطوح مختلف مهارت شنوایی
- ۵- آشنایی با انواع روش های ارزیابی مهارت‌های شنوایی و کسب مهارت
- ۶- آشنایی با انواع روش های تربیت شنوایی
- ۷- مشاهده نحوه انجام تربیت شنوایی برای کودک کم شنوا
- ۸- کسب مهارت در برقراری ارتباط شفاهی با کودک کم شنوا

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توانمندی (Core Competency):

پس از پایان این درس انتظار می‌رود که فراگیر:

بخش نظری:

اهداف اختصاصی هدف کلی ۱:

- مجدداً با مروری بر مباحث درک شنوایی و درک بینایی گفتار، بر اهمیت و نقش حس های بینایی و شنوایی در برقراری ارتباط افراد کم شنوا و ناشنوا پی ببرد.

اهداف اختصاصی هدف کلی ۲:

- تربیت شنوایی را از دیدگاه های مختلف تعریف کند و اهداف، فواید و ضرورت انجام آن را یاد بگیرد.
- کاندیداتوری تربیت شنوایی یاد بگیرد.
- با تاریخچه تربیت شنوایی در ایران و جهان آشنا شود.
- عوامل مؤثر در توسعه برنامه های تربیت شنوایی را بشناسد.

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران

- جایگاه تربیت شنوایی در مجموعه روش های توانبخشی شنوایی را بفهمد.
- نحوه تاریخچه گیری در توانبخشی شنوایی و نکات مهم آن را بداند.

اهداف اختصاصی هدف کلی ۳:

- اصول طراحی برنامه های تربیت شنوایی (چهار اصل) را با ذکر موارد ذیل، یاد بگیرد:
  - شناخت سطوح مهارتی شنوایی
  - نحوه طراحی و شناخت تمرینات آنالیتیک
  - نحوه طراحی و شناخت تمرینات سینتتیک
  - شناخت عوامل موثر بر سطح دشواری تمرینات
  - شناخت انواع فعالیت های آموزشی

اهداف اختصاصی هدف کلی ۴:

- شناخت انواع تمرینات توجه به اصوات
- شناخت انواع تمرینات تمایزگذاری بین اصوات
- شناخت انواع تمرینات شناسایی اصوات
- شناخت انواع تمرینات درک شنیداری گفتار
- شناخت انواع تمرینات تقویت حافظه شنوایی

اهداف اختصاصی هدف کلی ۵:

- آزمون های رسمی ارزیابی مهارت های شنوایی کودکان کم شنوا از سه سالگی به بالا (مانند: آزمون مدرس، آزمون توانا، آزمون نیوشا و ...)
- آزمون های غیررسمی براساس پاسخ های رفتاری به صداها در سنین قبل از سه سالگی
- معرفی چک لیست ها و پرسشنامه ها

اهداف اختصاصی هدف کلی ۶:

- معرفی انواع روش های تربیت شنوایی متداول در مقاطع سنی مختلف: (مقطع سنی زیر ۳ سال مانند: ارب، Ski-HI ، Auditory verbal ، جان تریسی زیر دو سال و ...، مقطع سنی ۳ تا ۶ سال مانند: ارب، DASL و ...، در بزرگسالان مانند: تمایز شنیداری همخوان ها و ...)
- آشنایی کلی با روش های (Auditory Integration Training) AIT و صدادرمانی (Sound Therapy)

بخش عملی

- توانایی ساخت تمرینات آنالیتیک و سینتتیک تربیت شنوایی (مربوط به بخشی از هدف کلی ۳)
- کسب توانایی ارزیابی مهارت های شنوایی کودک کم شنوا (مربوط به بخشی از هدف کلی ۵)

اهداف اختصاصی مربوط به هدف کلی ۷:

- مشاهده روند اجرای تمرینات یکی از برنامه های تربیت شنوایی در کودکان
  - مشاهده نحوه ارزیابی مهارت های شنوایی کودک کم شنوا
  - مشاهده نحوه برقراری ارتباط با والدین و پاسخدهی به سوالات و ارائه مشاوره شنوایی شناسی
- اهداف اختصاصی هدف کلی ۸:**

- مشاهده، تمرین و کسب مهارت برقراری ارتباط با کودک کم شنوا به روش شفاهی
  - مشاهده و تمرین برقراری ارتباط با کودک کم شنوا به روش های زبان اشاره و ارتباط کلی
- رویکرد آموزشی^۱:**

□ مجازی^۲   ■ حضوری   □ ترکیبی^۳

روش های یاددهی-یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

- کلاس وارونه
- یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال
- یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- سایر موارد نام ببرید.....

رویکرد حضوری

- سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
- بحث در گروه های کوچک
- یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- یادگیری مبتنی بر سناریو
- استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط همتایان)
- یادگیری مبتنی بر بازی
- سایر موارد نام ببرید: مشاهده و کسب مهارت در انجام فعالیت های بخش عملی

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می رود.
لطفا نام ببرید .....

۱. Educational Approach
۲. Virtual Approach
۳. Blended Approach

جدول تقویم ارائه درس تربیت شنوایی

روز و ساعت کلاس: شنبه ۱۳ الی ۱۷

جلسه	عنوان مبحث فعالیت یادگیری / تکالیف	روش یاددهی - یادگیری	تاریخ ارائه	نام مدرس / مدرسان
۱	معرفی طرح دوره درس بخش نظری: مروری بر مباحث درک شنوایی گفتار بخش عملی: مشاهده فیلم چند کودک کم شنوا قبل و بعد از تربیت شنوایی	سخنرانی تعاملی مشاهده	۱۴۰۱/۶/۱۹	دکتر جاراللهی
۲	بخش نظری: مباحث مقدماتی تربیت شنوایی (تعاریف، اهداف، فواید، ضرورت) بخش عملی: مشاهده مستقیم نحوه انجام کار با کودک کم شنوا در کلینیک	سخنرانی تعاملی مشاهده عملی	۱۴۰۱/۶/۳۰	دکتر جاراللهی
۳	بخش نظری: ادامه مباحث مقدماتی تربیت شنوایی (کاندیداتوری، تاریخچه) عوامل موثر بر پیشرفت مهارت های شنوایی، نحوه تاریخچه گیری بخش عملی: مشاهده مستقیم نحوه انجام کار با کودک کم شنوا در کلینیک	سخنرانی تعاملی مشاهده عملی	۱۴۰۱/۷/۲	دکتر جاراللهی
۴	بخش نظری: آشنایی با سطوح مهارت شنوایی، نحوه طراحی و شناخت تمرینات آنالیتیک بخش عملی: نحوه برقراری ارتباط (شفاهی، زبان اشاره، ارتباط کلی) با کودک کم شنوا	سخنرانی تعاملی کسب مهارت	۱۴۰۱/۷/۹	دکتر جاراللهی
۵	بخش نظری: نحوه طراحی و شناخت تمرینات سینتتیک بخش عملی: تمرین برقراری ارتباط - مشاهده مستقیم نحوه انجام کار در کلینیک	سخنرانی تعاملی کسب مهارت	۱۴۰۱/۷/۱۶	دکتر جاراللهی
۶	بخش نظری: آشنایی با عوامل موثر بر سطح دشواری تمرینات، آشنایی با نوع فعالیت آموزشی بخش عملی: تمرین برقراری ارتباط - مشاهده مستقیم نحوه انجام کار در کلینیک	سخنرانی تعاملی کسب مهارت	۱۴۰۱/۷/۲۳	دکتر جاراللهی
۷	بخش نظری: آشنایی با انواع تمرینات توجه به اصوات (با نمایش فیلم) بخش عملی: کار گروهی ساخت تمرین (۱)	بحث در گروههای کوچک	۱۴۰۱/۸/۷	دکتر جاراللهی
۸	بخش نظری: ارزیابی میان ترم - ادامه تمرینات توجه بخش عملی: ارزیابی (۱): مهارت برقراری ارتباط (و ارائه بازخورد)	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۱/۸/۱۴	دکتر جاراللهی
۹	بخش نظری: آشنایی با انواع تمرینات تمایزگذاری بین اصوات بخش عملی: کار گروهی ساخت تمرین (۲)	بحث در گروههای کوچک	۱۴۰۱/۸/۲۱	دکتر جاراللهی

دکتر جاراللهی	۱۴۰۱/۸/۲۸	سخنرانی تعاملی کسب مهارت	بخش نظری: آشنایی با انواع تمرینات شناسایی اصوات بخش عملی: نحوه انجام آزمون مدرس- مشاهده مستقیم کار با کودک در کلینیک	۱۰
دکتر جاراللهی	۱۴۰۱/۹/۵	سخنرانی تعاملی کسب مهارت	بخش نظری: آشنایی با انواع تمرینات درک شنیداری گفتار آشنایی با انواع تمرینات تقویت حافظه شنوایی بخش عملی: نحوه انجام آزمون توانا و ارزیابی غیررسمی مهارت شنوایی	۱۱
دکتر جاراللهی	۱۴۰۱/۹/۱۲	سخنرانی تعاملی	بخش نظری: انواع روش های تربیت شنوایی (اربر) بخش عملی: ارزیابی (۲): مهارت در انجام ارزیابی ها (و ارائه بازخورد)	۱۲
دکتر جاراللهی	۱۴۰۱/۹/۱۹	بحث در گروههای کوچک	بخش نظری: ادامه روش تربیت شنوایی اربر بخش عملی: کار گروهی ساخت مجموعه تمرین آسان به دشوار	۱۳
دکتر جاراللهی	۱۴۰۱/۹/۲۶	سخنرانی تعاملی مشاهده عملی	بخش نظری: روش تربیت شنوایی نیوشا بخش عملی: مشاهده مستقیم نحوه انجام کار در کلینیک	۱۴
دکتر جاراللهی	۱۴۰۱/۱۰/۳	سخنرانی تعاملی مشاهده عملی	بخش نظری: روش های تربیت شنوایی در مداخلات زود هنگام، بزرگسالان بخش عملی: مشاهده مستقیم نحوه انجام کار در کلینیک	۱۵
دکتر جاراللهی	۱۴۰۱/۱۰/۱۰	سخنرانی تعاملی	بخش نظری: آشنایی کلی به AIT و sound therapy بخش عملی: ارزیابی پایان ترم به روش مشاهده مستقیم مهارت های بالینی (براساس چک لیست ^۱ تعیین شده)	۱۶
دکتر جاراللهی			ارزیابی پایان ترم (بخش نظری) به روش آزمون کتبی	۱۷

وظایف و انتظارات از دانشجوی:

وظایف عمومی دانشجوی و انتظارات در طول دوره نظیر حضور منظم در کلاس درس، انجام تکالیف در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه های کلاس^۲

- ساخت تمرین در گروه های کوچک و ارائه شفاهی و کتبی آن: دو بار (۲ نمره)
- ساخت مجموعه ای از تمرینات از آسان به دشوار در گروه های کوچک و ارائه شفاهی و کتبی آن: یک بار (۱ نمره)

^۱ پیوست است

^۲ وظایف عمومی می توانند در همه انواع دوره های آموزشی اعم از حضوری و مجازی، لحاظ گردند.

• امتحان میان ترم از مباحث نظری (۳ نمره)

• امتحان پایان ترم:

بخش نظری (۹ نمره)

بخش عملی بصورت تکوینی سه بار در طول ترم (۵ نمره)

روش ارزیابی دانشجو:

▪ ذکر نوع ارزیابی:

- ارزیابی تکوینی (سازنده)^۱

- ارزیابی تراکمی (پایانی)^۲

-

سهم ارزشیابی هر نوع / روش در نمره نهایی و سهم نمره اساتید دوره

درصد از نمره کل	مبنای ارزشیابی
۱۰	انجام تکالیف ساخت تمرین
۵	انجام تکالیف ساخت مجموعه تمرین آسان به دشوار
۱۵	آزمون میانی
۲۵	آزمون پایانی بخش عملی (میانگین سه بار ارزشیابی)
۴۵	آزمون پایانی بخش نظری

* نکته: ذکر روش ارزیابی دانشجو (شفاهی، کتبی (چهارگزینه ای، درست نادرست، باز پاسخ و غیره)، آزمون های ساختارمند

عینی مانند: OSCE، OSLE و غیره) و یا ارزیابی مبتنی بر محل کار با استفاده از ابزارها (مانند: لاگ بوک، کارپوشه، DOPS)

* نکته: ذکر سهم ارزشیابی هر روش در نمره نهایی دانشجو (جدول سهم نمره براساس طراحی روش ارزشیابی دانشجو)

* نکته: در رویکرد آموزشی مجازی، سهم ارزیابی تکوینی بیش از سهم ارزیابی تراکمی باشد.

۱ . Formative Evaluation

۲ . Summative Evaluation

منابع:

منابع شامل کتاب های درسی، نشریه های تخصصی، مقاله ها و نشانی وب سایت های مرتبط می باشد.

الف) کتب:

1. Show RL & Nerbonne MA, (2018), "Introduction to Audiologic Rehabilitation", Allyn and Bacon.
2. Tye-Murray N, (2020), "Foundations of Aural Rehabilitation", San Diego, California: Singular Publishing Group.
3. Hull RH. (2021), "Introduction to Aural Rehabilitation". Last ed.
4. Instructor's Transcripts.
5. جاراللهی فنوش، ۱۴۰۰، آزمون توانا: آزمونی برای تعیین مهارت های شنوایی کودکان شنوای ۳-۴ ساله، تهران: انتشارات ستایش هستی، چاپ دوم.

ب) مقالات:

ج) محتوای الکترونیکی:

د) منابع برای مطالعه بیشتر:

1. Stabrooks W. Auditory – Verbal Therapy for Parents and Professionals, Washington DC: AG Bell Association for the Deaf. Last ed.
2. - Stout G and Windle J., The Developmental Approach to Successful Listening. Last ed.
3. Erber NP. Auditory Training, Washington DC: AGB Association for the Deaf. Last ed.
4. بهادری، ایران و غلامی، منصور، ۱۳۷۳، تربیت شنوایی کودکان، تهران: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی.
5. حسن زاده، سعید، ۱۳۷۸، تربیت شنوایی، تهران: آموزش و پرورش استثنایی .
6. درسنامه مبانی توانبخشی شنوایی، جاراللهی فنوش و توفان ریحانه، انتشارات ستایش هستی، ۱۳۹۷

چک لیست بخش عملی درس تربیت شنوایی (برای دانشجویان کارشناسی شنوایی شناسی)

نام و نام خانوادگی دانشجو:

ردیف	جلسه													
	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	
آیتم ها														
۱														
مشاهده مستقیم نحوه انجام کار با کودک کم شنوا در کلینیک														
۲														
توانایی برقراری ارتباط به روش شفاهی														
۳														
توانایی برقراری ارتباط به روش ارتباط کلی														
۴														
توانایی برقراری ارتباط به روش زبان اشاره														
۵														
توانایی ساخت تمرین در سطح مهارتی توجه به صداها														
۶														
توانایی ساخت تمرین در سطح مهارتی تمایز گذاری به روش تحلیلی														
۷														
توانایی ساخت تمرین در سطح مهارتی تمایز گذاری به روش ترکیبی														
۸														
توانایی ساخت تمرین در سطح مهارتی شناسایی به روش تحلیلی														
۹														
توانایی ساخت تمرین در سطح مهارتی شناسایی به روش ترکیبی														
۱۰														
توانایی ساخت تمرین در سطح مهارتی درک به روش ترکیبی														
۱۱														
توانایی تشخیص سطح دشواری تمرینات تربیت شنوایی														
۱۲														
توانایی انجام و تفسیر آزمون مدرس														
۱۳														
توانایی انجام و تفسیر آزمون توانا														
۱۴														
توانایی انجام و تفسیر آزمون شش صدایی														
۱۵														
توانایی ارزیابی مهارت های شنوایی بصورت غیررسمی (با استفاده از چک لیست، پرسشنامه و جدول رشد رفتارهای شنوایی کودک شنوا)														